

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

I. De Regimine Ecclesiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

COPPENSTEINII.
LUTHERO-CALVINISTA.
PARS SECUNDA

ECCLESIOMACHIA
LUTHERO-CALVINISMI,

MILITANTEM ECCLESIAM
IMPUGNANTIS.

DEMONSTRATA, AC REFUTATA.

Status Militantis Ecclesiæ sunt quinque: Papæ: Episcoporum, Clericorum, Religiosorum, & Laicorum.
De singulis ordine.

I. DE REGIMINE ET PRIMATU
ECCLESIAE.

QVÆSTIO I.

*Quorum, & qualis scilicet hostilitas
in Ecclesiam?*

IN Petram Ecclesiæ omnes
confluxerunt inferorum
Portæ. 1. IVDÆORVM
rabies in persecutione pri-
mum Hierosolymitana; dein alias sæ-
pitus. 2. ETHNICORVM VIS per
plures Persecutiones. 3. GRÆCO-
RVM Schisma: 4. IMPERATORVM

Christianorum tumor ac error animi
impotentioris. Quæ, in cæteris, quo-
que tanta exitit vna translatiam tertium
Imperii. 5. SCHISMATA Pon-
tif. Romanorum: ac etiam IMPROB-
TAS Vitæ nonnullorum Pontifi. 6.
HÆRESIVM Furia inter Græcos &
Latinos.

1. GRÆCI sub annum 381. Episco-
pum Constantinopolitanum, imprimis
ne Patriarcham quidem, tribus Orientis
Patriarchis antetulerunt. Deinde
anno

anno 451. Ipsum & Pontifici Romano æquarunt per fraudem in Synodo Chalcedonensi, Romanis absentibus Legatis. Postea sub annum 600. Vniuersalis Episcopi nomen affectarunt, eoq; Constantinopolitanum appellarunt. Demum anno 1054 aperte pronunciarunt Papam Rom. suo gradu excidisse, quod Symbolo Constantinopolitano, ex sententia Syn. Ephesinæ vocem, *Filioque*, addidisset; ideoque iam Summum Pontificem esse Constantinopolitanum. teste Sigeberto in *Chronico*.

2. EX LATINIS primum WALDENSES se ab Papæ Rom. obedientia subtraxerunt sub annum 1170. teste Reinerio. Dein sub annum 1300. FRATRIBELLI, teste Palmerio, aiebant, Petri autoritatem Romæ jam dudum cessasse, adque ipsos transisse. Postea Marfilius Paduanus, & Ioan. de Ianduno omnes sacerdotes Papæ pares faciebant. teste *Turrecrm.* l. 4. *Eccl. part. 2. cap. 37.* WICELFF item sub annum 1390. post Huts, teste Conc. Constantinopolit. Sess. 8. & 15.

LUTHERVS Denique lib. de potestate Papa & in *assert. art. 25.* Philipp. Melanchthon. lib. de Primatu Papa, conscripto sub nomine Synodi Schmalcaldicæ. BRENTIUS in *Confess. Wittenb. cap. de Sum. Pont. Illyricus Centur. l. lib. 2. c. 7. & c. 10. &c.*

CALVINVS, *Instit. l. 4. c. 6.* similiter.

AUTOR. I. Duo prædixit de Ecclesia ac Primatu Dominus: I. Magnitudinem eius, *Isaiæ cap. 28. Ecce ego ponam in fundamentis Sion lapidem probatum, angularem, preciosum, in fundamento fundatum.* 2. Hæreticorum impetum, cap. 8. *Lapidem offensionis & petram scandali;* Quæ duo etiã Rom. 9. coniungantur. Fundamenta ea quæ sunt? *Apo. 21. Murus Civitatis habens funda-*

menta XII. & in ipsis XII. nomina XII. Apostolorum Agni. Lapis quis? Vnus ex XII. Simon: Tu es Simon; tu vocaberis Cephas, id est, Petra, seu Petrus. Tu es Petrus, & super hanc Petram adific. Ecclesiam meam.

II. Qualis lapis? *Probatum*, persecutionibus prædictis. *Preciosus*, ob infinitum bonorum thesaurum, qui à Sede Petri descendit in Ecclesiam. Inde in omnes orbis oras exierunt Missiones, consensus in Caput vnum, fideique Vnitatem.

Hinc nostrates hæretici totã Angliã, Daniã, Scotiã, Norvegiã, Germ. Polon. Boëmiã, Hungariã numquã Generale Concilium cogere valuerunt, in quo ad omnes articulos consentirent. Græci ex quo anno 800. desierunt ab Rom. Sede, nec ad vllam Synodum Generalẽ coire potuerunt; cum interea Romani dena frequentissima celebrarint.

III. Causa huius quæ? Quia *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est: quod est CHRISTVS IESVS.* Post Christum verò est Petrus: non igitur ad Christum peruenitur, nisi per Petrum: teste *S. Leone epist. ad Vienn.* Exortem mysterii illum esse oportet, qui ausus fuerit à Petri soliditate recedere. Talis Petra piis est:

At impiis, *Lapis offensionis, & Petra scandali.* Ideò Donatistæ appellabant eam *Cathedram Pœnitentiæ*: Papam Berengarius *Pompificem*, Pulpificem: VValdenses, *Purpuratam & eretricam*: VVicleff, *synagogam Satana*: Luthero-caluinistæ, *Antichristi solium.* &c. Vocem *Papa*, omnium ignominiosissimã esse ducunt. At qua nos ad eò gloriamur *Papistæ*: vt pro cuius honore vix vlla natio orbis

T Chri-

Christiani non luculentè stylo, ferro, voce, vitæque steterit ac fortunis.

Q V Æ S T I O II.

Esquod sit optimum Regimen?

CALVINVS hic obstinatè pugnat; vt omnes omninò vias obstruat Ecclesiasticæ Monarchiæ. Sic ille Instit. lib. 4. c. 6. §. 9. *Sit sanè, vt volunt, bonum & vitale, orbem totum Monarchia contineri; quod est tamen absurdissimum: Nunquam concedam id ipsum in Ecclesia gubernatione valere.* Quid ergò valere volet? Ibid. c. 20. §. 8. *Minimè negauerim vel Aristocratiam, vel temperatum ex ipsa & Politia statum ab aliis longè excellere.* Causa. 1. *Id cum experimento ipso semper fuit comprobatum:* 2. *Tum sua quoque Autoritate Dominus confirmauit, cum Aristocratiam, Politia vicinam, apud Israelitas instituit.* Hec basis Calviniani regiminis. Vnde Instit. lib. 4. c. 11. §. 6. *Omnes Ecclesiasticam Pot. st. rem tribuit cœtui Seniorum.* Et cap. 20. §. 8. *Laudat eas ciuitates, quæ excusso iugo Principum, à Senatu Populoque reguntur.*

AVTOR. I. *Simplicium trium formarum regiminis Monarchia primas obtinet.* II. *Sic Hebræi, Græci, Latini que Scriptores: sic Philosophi, Oratores, Historici, Poëtæ.* 2. *Diuinaque fauet Autoritas.* I. *In humano genere Deus Regnum, non Democratiam instituit, teste Chryf. hom. 24. &c.* Hinc vnus est Paterfamilias Rex &c. 2. *Animalia vnum sequuntur ducem.* 3. *Deus Israël em subiecit Monarchiæ Patriarcharum, Ducum, Regum, Iudicum.* 4. *Quia optimum regimen optimis pollet conditionibus: talis Monarchia: ergò.*

CONDITIONES autem sunt: I. *Ordo in Monarchia optimus est; quo omnes ordinatè subiiciuntur, vno Præsi-*

de excepto. 2. *Pax facilius in Monarchia tenetur. Perisset Rom. Imperium, nî Augustus Monarchiam reduxisset.* 3. *Constantia imperii Monarchici firmissima est, cum simplex & vnum sit. Omne enim regnum in se diuisum, desolabitur.* Matt. 12. Ierem. 12. *Pastores multi demoliti, &c.* 4. *Potentia Monarchiæ certior est. Hinc Persarum, Græcorum, Assyriorum imperia creuerunt; Romanorum, exactis Regibus, stare nequiuit.* 5. *Facilitas gubernandi.* Nam vnus bonus facilius inuenitur Rex, quam multi; & permanent in officio, plus capit experientia. Lucianus.

Nulla fides regni sociis, omnisque Potestas Impatiens consortis erit. Vide meum *Art. in christum* p. 2. q. 1.

II. *Mixtum regimen è tribus simplicibus est optimum, tenente potiores Monarchia.*

I. *Quia illud omnis boni regiminis bona habet omnia: Estque gratius; quia virtutis in eo, non generis ratio ducitur. Est & vtilius: quia vnus non omnes regere prouincias valet.* 2. *Quia Veteris & Noui Testamenti Ecclesia sic regitur, Exod. 18. *Electis viris strenuis, constituit eos Principes.* &c. Item Matt. 16. Ioan. 2. Act. 20.*

III. *At seclusis circumstantiis, Monarchia simpliciter excellit.* I. *Quia Deus hae formæ regit mundum.* 2. *Ita cõsentus S. Patrum est concurs.*

INSTAT CALVINVS. I. Instit. 1. 4. c. 6. §. 8. *Non idè laudatur Monarchia, quasi vnus debeat totum orbem regere: sed indicare voluit, regnum duos non capere.* 2. *An ex toto orbe constituam spes, vt Regem vnum eligant? Suis aliarum contenta sunt. Ita quoque in gruibus; quæque cetera*

proprium regem habet. Quid inde euincat aliud, quam singulis Ecclesiis debere suos Episcopos attribui? 3. Instit. 4. c. 2. §. 6. Si ipsos statum, citra circumstantias inter se compares, non facile est discernere, quis utilitate præponderet: aded æquis conditionibus contendunt. Infra: Equidem, si in se considerentur forma illa tres, Aristocratiam aliis antecellere minimè negarim.

DICO AD I. Si regnum capitur pro Vnius summa potestate, vt propriè est; sic non capit duos: Si regnum sumatur pro multitudine, quæ regitur; tunc Monarchia præstat Politia & Aristocratia: quia multi non bene reguntur à multis. Si regnum capiatur pro prouincia; tunc bene regitur ab vno. At Vlysses loquitur de exercitu ad Trojam, qui è pluribus nationibus constabat; illi regundo Monarchiâ opus esse sentit; Caluinus verò nec in vna ciuitate vilè esse Monarchiam putat, cap. 11. §. 6. sed regendam esse à cœtu Seniorum; Laudatque, cap. 20. §. 8. ciuitates, quæ iugo Principum excusso reguntur à Senatu.

AD II. Sicut Ecclesia est vnū Ouille, Ioan. 10. ita & vnum aieare. &c. Oues autem, apes & grues non possunt communicare cum procul absentibus; fideles possunt. Deinde; si singulis Ecclesiis sui debent Episcopi attribui, vt vult Caluinus; cur ipse potestatem Ecclesiasticam at tribuit Seniorum cœtui?

AD III. At istis ipse contraria sibi dicit, cum ibidem subiunxit, (quæ tamè in editione anni 1554. omisit) *Non id quidem per se, scilicet Aristocratia excellit; sed quia rarissimè Reges sibi moderantur, vt à recto non discrepent, Et, Facit hominum vitium, vt tutius sit plures tenere gubernaculo.*

la. Si hoc; quomodo igitur, non est facile discernere, quis status utilior sit? Et quod Aristocratia excellat?

QVÆSTIO III.

Regimen Ecclesiasticum an esse debeat Monarchicum?

LUTHERANI, vt Magdeburgenses & Matth. Illyricus Cent. 1. lib. 2. c. 3. Regimen Eccl. volunt esse Democraticum oportere, 2. BRENTIUS & alii Lutherani, Aristocraticum.

3. CALVINUS Instit. l. 4. c. 11. §. 6. Cætum vult Seniorum, præside Episcopo vno: vt Consul præsidet Senatui. Sic & Huls in Conc. Const. sess. 15. art. 27.

AUTOR. I. Citra controuersiam nobis dant ista Luthero-caluinista: 1. Aliquod esse Regimen Ecclesiasticum: Cum Ecclesia sit, Cant. 4. vt Castrorum acies ordinata. Et Deus, Act. 20. posuit Episcopos regere Ecclesiam. 2. Idem à Politico diuersum esse. Nā, 1. Tim. 2. Qui bene præsumt, duplici honore digni sunt.

3. Regem Ecclesiæ absolutum esse Christum: Psal. 2. Ego constitutus sum Rex ab eo. &c. cuius regni non est finis. Ab hoc vno omnes alii dicunt, 1. Cor. 4. Sic nos existimet homo, sicut MINISTROS Christi Dispensatores; scilicet. visibiles sub Inuisibili Capite, Christo.

4. CHRISTVM esse Monarcham Ecclesiæ, seu Caput. Eph. 1. Omnia subiecit sub pedibus eius: Et Ipsum dedit Caput super omnem Ecclesiam; quæ est Corpus eius. Eph. 4. v. 15. Eph. 5. v. 23. Col. 1. v. 18. In hoc tamen aliqui dissentiunt ab Orthodoxis.

MARCVS ANTONIVS Apostata & Caluinista nouus talia finxit. 1. Christum esse Caput cepisse post Passionem: 2. Et Inuisibile esse. 3. Ac solum: 4. Spiritum

5. Proprie esse Vicarium Christi in regimine, non Petrum.

AUTOR. I. Quando coepit esse Caput Ecclesiae Christus?

MARCUS ANTONIVS: Post passionē seu resurrectionem. 1. Quia postquam *Principes conuenerunt in unum, aduersus Dominum & Christum eius: tunc prius dixit, dabo tibi gentes hereditatem tuam &c. Isa. 53. Pro eo quod laborauit anima eius, uidebit semen longauum, id est, Ecclesiam.* 2. Quia Ecclesia dicitur de Latere Christi fluxisse, scilicet iam passi. 3. Quia Matth. 18. *super hanc Petram, aedifico? Non; sed, aedificabo Ecclesiam: quod post ascensionem factum per Apostolos.*

AUTOR. Christus Homo factus fundauit Ecclesiam; auxit per Apostolos. Quia instituit Ministros Episcopos Apostolos XII, Presbyteros Discipulos LXXII. Instituit noua Sacramenta, Sacerdotium, Sacrificium, Leges nouas, Testamentum. Hac morte confirmauit dicens, *Consummatum est.*

DICO AD I. Tunc auxit Ecclesiam, quam fundarat prius: Ceu ad Sina inaugurato Aaron in Sacerdotem, fundata est Ecclesia; at aucta est post ingressum in terram promissionis.

AD II. Idem dico: *Dein*, Fluxit de Christi latere Ecclesia *Symbolicè*, aqua & Sanguine significantibus Baptismum & Eucharistiam: Et *Meritorie*; ut unde vim trahant Sacramenta. Ita S. Patres apud P. Becanum.

AD III. *Aedificabo*, scilicet augendo eam, quam ante fundauit. Ergo ante Christi mortem uiguit Ecclesia noua cū Synagoga: In morte Christi mortua est Synagoga & Lex iudicialis & ceremonialis. Post mortem Christi ea sepulta est, sicque coepit mortifera; ait S. Hier.

At post Euangelii promulgationem sufficientem erat mortifera; ait S. August. Epist. II.

II. Quale Caput Ecclesiae est Christus?

M. ANTONIVS. Christus nunquam fuit in terris Ecclesiae Caput, dum uixit; proinde nec Visibile; sed tantum Inuisibile; idque coepit esse post ascensionem. *Quia Eph. 1. Suscitans illum a mortuis, & constituens ad dexteram suam &c. posthac dedit eum Caput supra omnem Ecclesiam.*

AUTOR. Esse Caput Ecclesiae Inuisibile, coepit ab aeterna predestinatione & sic non coepit, sed fuit: Coepit autem ab Adae creatione: Visibile esse coepit in Scripto Incarnato: Visibile apparuit in nato, permanens dum uixit, & coelos ascendit: Inuisibile post ascensionem esse coepit, Agnosci ac honorari tale.

III. An solus sit Caput Ecclesiae Christus?

M. ANTONIVS ait, Solus fuit, est, erit. 1. Quia, Rom. 12. *Multi sumus Corpus sumus in Christo: singuli autem alterius membra* at in hisce & Petrus erat: ergo neque hic fuit vnquam Caput; nec ullus Papa: aut bicaput fuisse Ecclesia. 2. Christus & Ecclesia constituunt unum Corpus: sed Christus est Caput, ceteri omnes solum membra: ergo solus est Caput Christus. Sic & S. Patres.

AUTOR. Christus in caelo existens est Inuisibile Caput Ecclesiae. Quo modo inuisibili gubernat eam per alios visibiles; non per se, nisi per interuallum influxum gratiae. Cum autem primum Christi regimen Visibile fuerit Monarchicum; nec intercidere debuerit: successione opus fuit in eodem Visibili regimine: cum etiam Christus Visibilis sit mortuus; iam autem Inuisibilis non mori-

moritur amplius; quã inuisibilis successione nil eget; at eget quã Visibilis esse desit: & eatenus Vicarium sui dedit visibilem Corpori suo visibili.

DICO AD I. Loquitur ibi de regimine per internum influxum; cuius respectu omnes sunt membra: at quoad externum regimen vnus est Caput Visibile sub Inuisibili Christo.

AD II. Liquet: nam ita sentiunt, & scribunt S. Patres.

IV. An Sp. Sanctus sit propriè Vicarius Christi in regimine Ecclesie?

M. ANTONIVS Calvinista affirmat. lib. 4. c. 1. n. 4.

SVADET istis. 1. Ioan. 14. *Sp. Sanctus, quem mittet Pater, in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia.* 1oa. 16. *Si abiero, mittam eum ad vos.*

AUTOR. Sp. Sanctus propriè non est Vicarius Christi in regimine Ecclesie,

1. Quia Vicarius est minor eo, cuius est Vicarius: at Dei Filius & Sp. Sanctus sunt æquales Patri Ergo.

2. Macedoniana hæresis finxit minorem Filio Sp. Sanctum.

3. Calvinus finxit, *Christum esse Vicarium Patris*; id est, aiunt Calvinistæ, quoad Humanitatem; vt effugiant notam Arianismi: At supponunt, *Vicarium esse minorem eo, cuius Vicarium agit*: ergo necessariò arianizant.

4. Si secundum Humanitatem Christi est Vicarius Sp. Sanctus: ergo Spiritus Sanctus est minor Christo Homine: Itẽ, Deus esset Vicarius Hominis; quæ sunt absurda: Si secundum Diuinitatem solam esset Caput Ecclesie: ergo hanc sui exaltationem non fuisset meritis Christus, secundum Humanitatem, vt Caput esset: At meritis est, 1. hil. 2. vnde Aug.

lib. 1. de Trinit. c. 12. *Christus secundum formam DEI, primogenitus est omnis creatura; secundum formam serus, Caput Corporis Ecclesie.*

5. Sp. Sanctus non est Christi Vicarius in regimine Externo, seu visibili: quia inuisibilis non gubernat visibiliter per se. Nec in Interno regimine, seu inuisibili: quia hoc consistit in gratiæ interno influxu; at hunc præstat Christus vel meritoriè, quã Homo; vel physicè & effectiue, quã DEVS. At Sp. Sanctus non meretur nobis gratiam; cum Dei non sit mereri: Nec effectiue producit solus gratiam, sed cum Patre & Filio: quia, *Opera Trinitatis ad extra sunt Indiuisa.* Cum igitur Vnum Principium rerum omnium Deus sit Trinunus, idem non potest suus esse Vicarius ipse.

DICO AD Suasionem. Esse missum ad docendum non est esse Vicariũ Christi in omnibus Christi muniis; Nam, ait Antonius ipse contra se, lib. 1. c. 1. n. 16. *Omnia munera Capitis, & Regis obit PERSÈ perfectissimè.*

INSTAT: *In nomine meo*, id est, vt sit Vicarius meus.

DICO. Sic fingit ipse: at aliter, 1. Theophylactus, id est, *in gloriam nominis mei.* 2. Toletus hic annot. 26 id est, *propter meritum meum.* 3. Toletus, id est, *ad negotium meum perficiendum*, scilicet doctrinæ, ad aures à me datæ, & porro intus ad cor datæ.

Hactenus de Non propriè Capite Monarchiæ Ecclesiasticæ: Porrò de Non proprio Regimine.

II. REGIMIN *Ecclesie non est DEMOCRATICVM, seu populare; ut quod deterrimum est.*

T 3 Nam

NAM in hoc populus, 1. Creat Magistratum. 2. Dat appellationem à Magistratu ad se. 3. Rogat, abrogatque Leges. 4. Accipit accusationes contra Magistratum.

AT in Ecclesia contraria omnia fieri necesse est. Nam hæc immediatè est à Deo: testante IESU, Ioan. 15. *Ego elegi vos, & posui, &c.* Apostoli dein alios; sicque porro. 2. Ab ea nunquam prouocatur. 3. Ipsa dat leges, accipit à nemine. *Act. 15.* 4. A nemine iudicatur. Iuxta Matth. 18. *Dic Ecclesie, id est, Præsuli, seu Concilio Præsulum, penes quos stat iudicium.*

Populus tamen olim designare Ministrum potuit, sicut, *Act. 1.* Matthiam designauit; at non creare, vel ordinare vnquam. Neque ea designatio facit Democratiam: nam & Reges olim eligebat; electis tamen Monarchia obseruabatur.

INSTAT ILLIRICVS Cent. 1. lib. 2. cap. 7. 1. *Math. 18. Dic Ecclesie;* ergo summum Iudicium est, Fidelium congregatio. 2. *Act. 1.* Tota Ecclesia elegit Matthiam. *Act. 6.* Item Diaconos. Et Patres docent Electionem Episcoporum esse penes populum.

DICO AD I. *Dic Ecclesie, id est, publico iudicio eorum qui publicas personas gerunt.* Ita *Chryf.* at tales sunt Episcopi.

AD II. Populus solum nominauit, designauitque eligendos, & ordinandos; non ordinauit, non creauit ministros dans potestatem. Vnde *Act. 6. Considerate viros boni testimonii VII. quos constituimus super hoc opus.* Plerunque tamè Episcopi iudicia tractarunt coram Clero intra cancellos, stante extrà populo.

III. *Reg. Eccl. non est penes Principes seculares.* Est contra Brentium. 1. Sic

Scriptura. *Pf. 44. Pro Patribus tuis, id est, Apostolis, nascuntur tibi filii, Episcopi: Constitues eos Principes, &c.* id est, 1. *Corinth. 12. Eph. 4. Deus in Ecclesia posuit primum Apostolos, deinde Prophetas, tum Pastores & Doctores.*

2. Ita S. Patres, qui Episcopos Regibus anteponunt: *Chryf. hom. 83. in Matth. etiam Diaconis.*

3. Hinc Fabianus Papa Imperatorem Philippum exclusit à Cõmunionem, donec pro peccatis fecisset satis: teste *Euseb. l. 6. c. 25. Ambrosius Theodosium, &c.*

4. Ratio. Quia Episcopi à Deo sunt instituti, ad regendas animas legibus, Sacramentisque pascendas, contra nequitias in Spiritualibus: At Reges ab hominibus creantur, &c.

Non est igitur Aristocratia in Ecclesia. 1. Quia supernaturale regimen solis est Episcopis commissum à Deo: *Ioann. vlt. Pascite oues meas, & Act. 20. Quos Deus posuit, &c.* Ideò primis 300. annis toli etiam Episcopi rexerunt sub Imperat. ethnicis. 2. Quia solis licet consecrare, docere, Sacramenta administrare: &c. quæ secularibus ministris licet actuè usurpare. 3. Fœminæ possunt esse Principes; eis tamen Paulus *1. Cor. 14. 1. Tim. 2.* negat officia Ecclesiæ. Peperitque, quòd fœminas Sacerdotes facerent, à S. Augustino, *her. 27.* damnantur. S. Ambrosii vox ad Theodosium erat: *Purpura Imperatores facit, non Sacerdotes.*

INSTAT BRENTIUS.

Moyse, Iosue, David, Salomon, Iosias, &c. miscuerunt negotiis religionis. Quin Regibus à Deo commissæ est custodia legis diuinæ: ergo ad eos pertinet cura Ecclesiæ.

Rom.

Rom. 3. Non sine causa gladium portant
Minister enim Dei est, vindex in iram ei, qui
malo agit.

DICO Moyses & Dux & Sacerdos
summus erat; ideo id poterat, & debe-
bat. Ceteri id egerunt extraordinaria
autoritate, ut Prophetæ, non ut Reges:
salua lege. Deut. 17. de dubiis ordinariè
ad Sacerdotem Summum referendis,
Ideò Ozias &c. punitus est, Sacerdotis
munus inuadens. Reges verò sunt legum
Custodes, sed non Interpretes; mi-
nus Iudices.

IV. Eccl. Regimen non est penes solos E-
piscopos & Sacerdotes, uti Optimates. Est
contra Calvinum, 1. Quia ab his fe-
rè potissimum hæreses oriuntur, teste
Caluino ipso *Instit. l. 4. c. 20. §. 8.* 2.
Quia optimates difficulter & rarò con-
gregari queunt: cum suam quisque pro-
vinciam regat: neque sine summo capi-
te cogi possent. Itaque Monarchia, cū
subiecta ei Aristocratiæ, optimè regit. Et
sic *Act. 15. 20. 1. Pet. 5.* monentur Se-
niores regere Ecclesiam.

INSTAT CALVINUS.

1. *Act. 15.* Conueniunt Apostoli, & Se-
niores, non vnus aliquis summus Iudex, vide-
re de verbo hoc. 2. Spiritus Sanctus posuit
vos Episcopos regere Ecclesiam Dei. *Act. 20.*
3. Seniores, 1. *Pet. 5.* qui sunt in vobis, ob-
secro confessor & testis Christi passionum, pa-
sive, qui in vobis est, gregem Dei. 4. Ita &
S. Patres.

DICO AD I. Petrus ibi Præses, Ca-
putque erat, licet Iacobo loci Episcopo
præsente. Itaque Monarchiæ est, habere
Caput vnam, ceteros consiliarios.

AD II. & III. Rectè, conueniant
Episcopo & Presbyteri; sed sub vno Sū-
mo Capite Christi Vicario: nam de hoc

agitur hic; non de illo.

AD IV. Eadem est sententia, sensus,
ac nobiscum consensus S. Patrum apud
Bell. l. 1. de Pont. c. 8.

V. Regimen Eccl. esse debet Monarchi-
cum: cū ex duobus prædictis neutrum
esse conueniat, valeatue.

1. Quia Scriptura docet Caput Vnū
Ecclesiæ esse oportere, ut quæ sit Exerci-
tus ordinatus, *Cant. 6.* Mulier, *Cantic. 7.*
speciosa; *Dan. 2.* Regnum; *Quile, Ioa 10.*
Domus, 1. Tim. 3. Arca & Nautis, *1. Pet. 3.*
Atqui verò, in *Exercitu*, ait Hieron. ad
Rusticum, *vnus signum expectatur*: Spon-
sæ caput vir esse visibile debet; *Cant. 5.*
Caput eius aurum optimum: Quia Caput
Christi Deus est; at Sponsæ, Homo. Re-
gnum habeat Regem visibilem; Quile
Pastorem, præter Christum Summum
Pastorem &c.

2. Quia, cū Episcopi singuli singu-
las prouincias curent; fidei propagatio
autem esse vniuersalis debeat in om-
nem terram per Missionem; necessè
est vt vnus totius orbis vniuersalem cu-
ram gerat. At, teste historia, scimus in
omnes orbis oras à S. Sede Romana fa-
ctam eam propagationem per Missio-
nes: Ergo fuit, est, esseque debet Monar-
chia Ecclesiastica.

Et Calvinus *Instit. l. 4. c. 4. §. 4.* con-
cedit, ad Vnitatis & Disciplinæ conserua-
tionem pertinere, vt singulis prouinciis
vnus præsit Episcopus; Episcopis vnus
Archiepiscopus, hisce Primas. Ex hoc
defectu contigit in sectas scindi Lu-
theranos; & hodieque Calvinistas; teste
Hollandia, Anglia, Francia, Transylua-
nia &c.

3. Quia Hierarchia Cœlestium est

idæa

idea Terrestrium; teste S. Greg. & Bern. &c. Atqui in Coelesti, præter Vnum Deum, fuit Monarcha Lucifer: Et nunc est S. Machaël, Apoc. 12. Ergò.

Vnde Sic Calvinus Instit. l. 4. c. 6 §. 5. & Magdeburgenses Centu. l. 1. c. 7. In Ecclesia populi Iudaici Vnus tantum erat Legè diuina Sacerdos Summus, quem omnes cogebantur agnoscere, eique parere. Atqui, 1. Cor. 10. Omnia contingebant illis in figura: Quare figurata Ecclesia illi respõdeat necesse est; vt in Vnitate contineatur, ait Calvinus. Eòque magis opus Ecclesiæ est vnum Caput, vt in Vnitate contineatur; quòd in tot gentibus totius orbis maius periculum est Vnitatis distrahendæ; quam vna in gente Iudaica.

INSTAT. I. CALVINVS Instit. l. 4. c. 20. §. 7. Vanam eorum ambitionem, quis eorum videretur esse maior, vt compesceret, eorum ministerium non esse regni simile docuit, in quibus vnus eminet.

2. Instit. l. 4. c. 6. §. 1. Eph. 4. Ipse dedit quosdam Apostolos. &c. vult esse formam Ecclesiæ delineatam; nec vnus tamen Capitis facit mentionem.

3. Ibid. §. 9. Eph. 4. Christus est Caput Ecclesiæ: ergo aliud datur ad iniuriam Christi.

4. Ibid. Debit vnus populus Iudaorum, obfessus ab idololatriis, habere vnum summum Principem, qui omnes in Vnitate contineret. At populo Christiano, toto orbe diffuso, velle dare vnum Caput, absurdissimum est.

5. Ibid. c. 4. §. 2. Episcopi Presbyteris, Archiepiscopi Episcopis, Primates illis maiores sunt Dignitate honoris, non Autoritate potestatis.

6. BEZA in Confess. art. 5. c. 5. solus Deus oneri totius Ecclesiæ par esse potest: proin impossibile est Homini: Sic & Lutherus libr. de potestate Papæ: & Synodus Schmalcaldica.

7. Synodus Schmalc. 1. Cor. 3. Omnes Ministri æquantur: Omnia vestra sunt, sicut Paulus, sicut Cephas.

8. Ibid. Ioan. 20. Ego mitto vos, sc. æqualiter omnes.

9. Ibid. Si Ecclesia debeat vnum vnus esse regnum: ergo & Politia.

DICO AD I. Ibi Dominus Monarchiam instituit, Matth. 20. dicens: Qui inter vos Maior est & Præses, &c. Dux: Non dixit, vos non præeritis, sed quasi dicat præeritis, sed non sicut Qui Maior est: Item. Sicut Ego &c. Docetque ab sese, quomodo præesse oportet absque dominatione.

AD II. Non ibi describitur regimen Ecclesiæ; sed dona Ecclesiæ varia enumerantur. Deinde: Pontificatus ibi dicitur reponitur; & clarius 1. Cor. 12. Posuit PRIMUM Apostolos, deinde &c. Apostolis enim erat, 2. Cor. 11. Sollicitudo omnium Ecclesiarum per orbem; Verum non, vt eis succederetur, sicut Petro; qui Primatum Primas erat, habens ordinariam successionem: Quam & Successio hodieque docet. Ita S. Patres & Concl. Chalced. Et iste Primas Primatum eminet, vt Reges gentium, Maior; Sed & est Minister; vt non sunt Reges.

AD III. Liquet supra. Nec enim Papa est Caput Ecclesiæ: c v m Christus, sed s v b Christo, vt eius minister & Vicarius. Ita ait Dominus; Ego sum lux mundi: Et tamen etiam Vos estis lux mundi. Item Fundamentum aliud nemo. Quod est Christus. Et tamen, Super aedificati super Fundamentum Apostolorum. Ita hic Caput est & Christus; & Petrus erat: sed diuersi modè: nam Principale Caput & perennans est Christus.

AD IV. At in Orbis Monarchia mai-

ior est ratio vnum habendi Caput: quia maior est necessitas continendi orbem totum in vnitatem, ne variis religionibus distrahatur, quam vnam Iudæam.

AD V. At sunt etiam Potestate aliis alii superiores: Vt, I. Tim. 5. *Adversus Presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.* En potestatem episcopi supra presbyterum. Sic & Concilia.

AD VI. Vt vnum orbem per se regat, fieri nequit; neque id dicimus: at per multos vnum regere, possibile est, ac vtile.

AD VII. Si idem æquentur, qui simul numerantur, iam pares erunt Duces, Consules, Imperatores, &c.

AD VIII. Non istis verbis est vnus aliquis præpositus; sed istis, Ioann. 21. *Pasce oves meas.*

AD IX. Disparitas est: Orbis totus debet habere Vnum, qui præsit omnibus, vnam ad legem obseruandam adstrictis: at Politica regna non debent habere eadem leges; ergo nec vnum esse regnum regemque necesse est.

QVÆSTIO IV.

An Petrus sit Petra, supra quam aedificatur Ecclesia?

LUTHERO-CALVINISTÆ pernegant.

I. LUTHERANI communiter; Petra est, non Petrus, sed Fides, fideiq; Confessio. Sic Lutherus *de potestate Papæ*; Magdeburg. Cent. 1. lib. 1. c. 4. Et lib. 2. Schmalcaldici *de Primatu Papæ*. Docere nituntur è S. Patribus, qui eundem esse fundamentum Ecclesie dicunt.

Myrici ratio hæc est: Si Petrus erat Petra Ecclesie; primum corruisset, cum ei, de Passione Domini responderet, dicebat IESVS Matth. 16. *Vade post te Satana; scandalus tibi: quia non sapis, quæ Dei sunt.* Et cum, Matth. 26. negavit IESVM.

II. ERASMVS in Matth. 26. ex Orig. Tract. 1. in Matth. *Petra est vnus, qui imitator est Christi, & super omnis æuam is Petra aedificatur Ecclesia Dei.* In singulis enim Perfectis, qui habent in se congregationem verborum, & operum, & sensuum omnium, consistit Ecclesia, cui portæ non prævalent inferorum.

III. CALVINVS *Instit. l. 4. c. 6. §. 6.* ait, Petra illa erat Christus. 1. Quia 1. Corinth. 3. *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus.* 2. Sic August. tract. vlt. in Ioan. *Super hanc Petram, quam confessus es, aedificabo Ecclesiam meam.* Et Retract. l. 1. c. 21.

AVTOR. Petrus est Petra; non quæ hæc persona particularis; sed quæ Pastor & Caput Ecclesie. Sic Scriptura: Petri Prærogatiua: & Consensus Græcæ Latinæque Ecclesie. 1. Scriptura Promissionis, Matth. 16. *Tu es Petrus, & super hanc.* &c. Et Petrus dicitur Cephas, Ioan. 1. Cephas autem Syriacum, est Petra, ait Hieron. in Gal. 2. Et *πέτρος* atticum est ac rarius, ideo interpretes ræctius vertit *ὄν τὸ πέτρος*; καὶ ἐπὶ τῶν τῆ πέτρος οἰκοδομήσω. &c. Quia igitur πέτρος virum & saxum significat; πέτρα verò solum Petram; ideo ambigui vitandi causa vertit interpretes secundo loco Petra. Vide in *Antichristop.* 2 q. 2.

2. Scriptura Exhibiti promissi, Ioan. 21. *Pasce oves.* &c. De hac infra q. 6.

3. Consensus vtriusq; Ecclesie hæc accedit apud Bellarminum *lib. 1. de Pont. cap. 10.*

DICO I. AD LUTHER. Fides, seu Confessio accipitur Vel absolute simpliciter & in se, absque relatione ad Petrum: Ut volunt Lutherani: Vel eum relatione ad Petrum complexè; & verè. 1. Si absolute; non dixisset IESVS *aedificabo*, sed *aedificasti*: quia iam plures verè crediderant. 2. Fides absolute, est verè fundamentum Iustificationis ac virtutum.

tutum; sed non Ecclesiæ: Nam eiusdē generis esse debet fundamentum & ædificium: Atqui Ecclesia est fidelium hominum congregatio; ergo & fundamentum esse Homo debet.

Ideò articulus, *Hanc*, refertur ad Petrum: *Tu es Petrus*, non Fides sola: & *super Hanc Petram*, hanc huius Petri fidem, Pastoris & Capititis. &c. 1. Cuius fides merita est, ut ille per eam sit fundamentum: Ita S. Patres. 2. Cuius, ut Pastoris, officium debet alios in fide confortare. *Luc. 22.* Ita S. Patres sunt intelligendi: non de sola Fide absolutè.

DICO I. AD ILLYRICVM, 1. ait S. Hieronymus, Petrum tunc needū fuisse Fundamentum: sed id promissum accepit post resurrectionem. 2. Petrus non erravit à fide; sed ignoravit: Item in negatione excidit à Charitate, non à Fide absolutè.

DICO II. AD ERASMV M ROD. 1. Ea Origenis expositio est allegorica, non Literalis, ut Erasmus fingit. 2. Alibi idē literaliter explicavit de ipso Petro. Deinde si omnes fideles sunt fundamentum, ubi est ædificium? Ut I. Cor. 12. *Si totum Corpus oculus; ubi auditus? &c.*

DICO III. AD CALVINVM quidem. 1. Haud dubiè *Christus est Petra* Primaria, & etiam Secundariæ illius Petre Petri Petra est. Hic tamen Christus loquitur ad Petrum, non ad seipsum; teste vocula, *Hanc*, proximè dictam Cephæ: cui ait, *ædificabo*: Nam eum nondum cōstituerat Petram, sed fore promisit. Itaque Paulus loquitur de primario fundamento, Christo: Vnde Eph 2. *Super ædificati super fundamentum Apostolorum*, scilicet secundarium: Quæ, *Apoc. 21.* sunt duodecim secundaria.

2. S. August. non reprobatur nostram sententiam; sed illam aliam antefert dicens: *Harum duarum sententiarum quæ sunt probabilior, eligat Lector.* 3. Et is laboravit ignorantiâ linguæ Hebrææ, putans supra *Petrinum fundam.* dici ædificatam, &c.

Quare hoc promisso, estiam hic potestati, dein actu Petro commissum omne Regimen totius Ecclesiæ ac Fidei. 4. Et ceteri Apostoli dicuntur etiam fundamenta; 1. Quia Ecclesias ubique fundarunt. 2. Ratione Doctrinæ eisdem Deo reuelatæ, quæ est *Fundamentum Apostolorum.* 3. Ratione Gubernationis, nam omnes erant Pastores, & Capitales Legati: sed non ut Petrus Ordinarius & Primarius post Christum Pastor, & Caput Apostolorum: teste *Hieronimo. lib. contra Iovin.*

Q V Æ S T I O V.

*An Petro sint promissæ CLAVES;
& quid ea significent?*

LUTHERANI pariter & CALVINIANI omnes negant hic quicquam Petro promissum; sed Ecclesiæ totū, ut cuius ille petronam gessit. Ita Lutherus *lib. de potest. Papa. Magdeburgenses Cent. 1. lib. 1. & 2.* CALVINVS *Instit. 1. 4. c. 6. §. 4.* Schmalcaldici *lib. de primatu Papa. &c.*

SVADET id istis Lutherus: 1. Petro nomine omnium respondit: *Tu es Christus* sic & nomine omnium audiuit, *Tibi dabo claves.* 2. Claves promittuntur Petro, ut Dei Patris auditori, non ut filio Ionæ: Sed de Ecclesia sola constat, quod sit auditor Dei: ergo Ecclesiæ sunt promissæ claves. 3. Petro mortuo Claves in Ecclesia manserunt: ergo Ecclesiæ sunt promissæ & datæ. 4. Matth. 18. *Quaecunque alligaueris, &c.* Et Ioann. 20. *Accipite Sp. Sanctum, &c.* Hic dan-

dantur omnibus Claves; ergo ibi *Matth. 16. me Pater. &c. Et Ioann. 21. Pasce*
 promittuntur omnibus, non vni Petro. *3. oues.*

Sic S. Patres: Sic & CALVINIANI.

AUTOR. Petrus immediatè, principaliter, ac historicè promissionem Clauium accepit. 1. Id omnes particulæ & circumstantiæ docent: *Beatus Simon Iona; Ego dico Tibi: Tu es Petrus. &c. Et statim, Tibi dabo Claves. 2. Hoc illi promissum, cui dictum postea, Vade post me. &c. sed hoc Petro dictum; ergo illud Petro promissum.*

Accipiendo autem Claves sustinuit personam Ecclesiæ Petrus; sicut baptizans gerit personam Ecclesiæ baptizantis; significans Summus Præsul, omnes Præsules habituros easdem à Petro participatiuè, sed non plenariè.

RESP. AD I. Solus omnium nominè respondit, vt Os, Caputque Apostolorum, ait Chrys. Ergo & solus promissum abstulit.

AD II. Effè Patris auditorem, non est formalis causa cur Claves promittantur: alioquin Potestas Clauium penderet à probitate ministrorum: Ceu Donatistæ volebant.

AD III. Mortuo Papa Claves non manent formaliter in Ecclesia, nisi quatenus cum inferioribus ministris communicantur: sed manent in manu Christi, qui nouo Pape dat eas, non traditione noua, sed Institutione antiqua.

AD IV. Istit in verbis, *Matth. 18.* nil datur; sed promittitur: sicut fatentur Aduersarii, de istis; *Quodcumque ligaueris. &c.* Quia constat in vltima Cœna Apostolos factos esse sacerdotes: Episcopos verò & Pastores post resurrectionem. Data sunt autem Ioan. 20. *Sicut misit*

AD V. De S. Patribus Vide Bell. l. 1. cap. 12.

II. CALVINVS *Instit. lib. 4. c. 6. §. 3.* ait, Et si possit conuinci, datas soli Petro Claves; non eas tamen significare, datum Petro Principatum.

SVADET istis. 1. Quia soluere & ligare peccata, cum fiat per Prædicationem & Verbum reconciliationis, 2. Cor. 5. quo electi conuertuntur, obstinati condemnantur: ideo significat Ministerium verbi; non Principatum aut Potestatem in alios.

2. Magdeburgenses *Cent. 2. lib. 2. cap. 7.* Quia si istis verbis Petro fuisset Principatus promissus, Apostoli postea non dubitassent, quis eorum esset maior futurus. Neque Dominus eis responso vllò exemit dubium.

AUTOR. Claves significant Potestatem in totam Ecclesiam. 1. Sicut *Isa. 22. Dabo Clauem Domus David super humerum eius. &c.* Explicat *Isa. 9. Factus est Principatus eius super humerum eius.* Ita Apo. *Qui habet Clauem David. &c.* 2. *Quodcumque ligaueris. &c.* Ligare dicitur de Præceptis: *Matth. 23. Alligant onera. &c.* Deque Pœnis; vt hic, *Quæcumque alligaueris. &c.* quod etiam Calvinus de Excommunicationis pœna intelligit. Ergo Claves Potestatem denotant iurisdictionis. 3. Ita Patres.

DICO AD I. Per *Ligare & Soluere* intelligunt S. Patres non solum remittere, aut retinere peccata; sed omnium Sacramentorum administrationem: & nõ prædicationem. Neque verbum reconciliationis absoluit; sed mouet ad pœnitentiam, quærentem absolui.

AD II. Apostoli non sat intellexerunt Dominum ita metaphoricè loquentem Petro: Quia tamen fortè suspicati

sunt, ideo & sciscitati sunt. Dominus autem respondit eis, dicens: *Qui maior est vestrum, fiat sicut iunior, & qui Præcessor, fiat sicut ministrator.* Ergo erat Maior Vnus in eis.

QVÆSTIO VI.

An soli Petro sit Promissi exhibitio facta; dataque Summa Potestas?

LVTHERO-CALVINISTÆ negant. Caluinius *Inst. l. 4. c. 6. §. 3.* sic SVADERE nititur, *1. Pet. 5.* monet compresbyteros, vt pascant Gregem; ergo hoc, *Pasce*, vel omnibus dictum; aut Petrus ius suum transtulit in alios. 2. Aug. & Chryl. volunt omnibus dictum, *Pasce*.

AVTOR. Hisce Ioan. 21. *Pasce oves meas*, soli Petro summa data Potestas est. Sic verba distinctè docent: 1. *Simon Ioannis*: qui solus erat Petrus. 2. *Diligis me plus his*, cæteris coapostolis. 3. Ter interrogatur, ait Cyril & Aug. qui ter negaturus erat: At negavit Petrus solus; ergo solus interrogatur. 4. *Constitutus est Petrus, solus*: ergo solum affatus est Dominus. 5. Soli Petro ibi prædicitur crucifixio: ergo & soli dicitur *Pasce*. 6. Soli dicitur: *Quid ad te? Tu me sequere.* Ita S. Patres.

AD I. Petrus ait, *Pascite Gregem, qui an vobis est*, scilicet suum quique particularem; non Vniuersalem. Sicut Act. 20. *Attendant sibi, & vniuerso Gregi*: particulariter, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos.

AD II. Quod Summo Pastori dicitur, id subordinatis quoque proportione dictum est: *Pasce*. Sed Vnus summus, plus his amet & pascat. Ita Patres dicti

intelligunt, & alii. S. Leo, Serm. 3. Alunt. Ideo Petro hoc singulariter creditur: quia cunctis Ecclesia Rectioribus Petri forma præponitur.

II. **PASCE** quid significat?

LVTHERVVS lib. de potest. Papæ. *Pasce*, id est, doce tuum gregem; vt alii suum. Non ideo summum Præsulem instituit. 1. Quia *pascere* non est Præesse; sed ministrare cibum: quod inferioris est. 2. Quia non imperat Gregi, vt obediant Petro; 3. Quia si *pascere & diligere* facerent summum Antistitem; sæpè nullus foret Pontifex: quia multi neutrum faciunt. Non igitur Institutio est Papæ, sed Præceptum Officii.

AVTOR. 1. Propriè *Pasce*, qui cibum procurat; non qui ministrat, id verò Gubernantis est. Luc. 12. *Quis parat est fidel. disp. & prud. quem constituit Dominus SVPER Fam. suam, &c.* 2. *Pasce*, denotat omnem Actum pastoralium, non vnum prædicandi solam: Atque sunt ducere, tueri, præesse, regere, castigare: Ita ferè significat vox *ποιμαίνω*. Ita S. Patres.

DICO AD I. Iam liquet falsum oblii.

AD II. Item.

AD III. In Præcepto Actus *Pasce* di est Institutio Principatus id agentis. Actus enim significat Potestatem: Sicut in hoc, *Crescite & multiplicamini*, est præceptum actus, & Institutio status, dans potestatem generandi. Neque tamen pendet Institutio ab præcepto actus: ideo illa perstat hoc etiam cessante.

III. *Oves mea*, an sit Vniuersa Ecclesia?

LVTHERVANI, locis citatis supra, & CALVINVS *Inst. lib. 4. c. 6. §. 7.* negant, hisce argumentis.

SVADET. 1. *Luthervus*. Quia dixit, *oves meas*,

meas; non omnes oues. 2. *Lm. & Ilyr.* Si omnes commissæ, ergo omnes pascere debuit: at non omnes pascit. 3. *Gal. 2.* Nullam sui subiectionem ad Petrum agnoscit Paulus.

4. Sed diuisa est Iurisdictio inter Petrum & Paulum. 5. Quia Paulus Petro restitit. 6. Apostoli constituunt Diaconos sine Petro. *Act. 6.* Mittunt, *Act. 8.* Petrum in Samariam. Eum, *Act. 11.* reprehendunt, quod Gentibus prædicasset.

AVTOR. Omnes oues Christianæ Petro sunt commendatæ. 1. Quia, vt notat S. Ambr, Christus dixit *Ποιμαίνε τὰ Ἀγνία, Προβάτια, & Προβάτα*, Agnos, Quiculas, & Oues, id est, Incipientes, Proficientes, & Perfectos, scilicet omnes Plebeios, Clericos, Episcopos. Vel Gentes, Iudæos, Apostolos: vt placet S. Leoni. 2. Quia *pascere oues meas*, id est, curam Ouilis habet totius: Sicut, Ioan. 10. *Ego cognosco oues meas*, scilicet omnes. Leo serm 3. *Omnes propriè regit Petrus, quos Principaliter regit & Christus.* Theophyl. in vlt. *Matth. Finito prandio Præfecturam totius mundi Petro commendabat.* &c.

DICO AD I. Hoc, *Meas*, æquiualeat vniuersali signo *Omnes*. Eteo non commendauit ei Nullas; nec Aliquas solum; quia nullas definiuit: Ergo *Omnes*. Ita S. Patres, *Bell. l. 1. de Pont. c. 16.*

AD II. Apostoli singuli partem pasciebant: omnes Petrus; à quo dependebant illi; ipse ab eorum nullo.

AD III. Non ibi agitur de Subiectione; sed de commendatione sui Evangelii; quod contra pseudoapostolos defendebat.

AD IV. Non ea fuit diuisio Iurisdictionis, sed prouinciarum. Hinc Paulus *Act 9. Portet nomen meum coram Gentibus.* &c. *Gal 2. Credo: unum est mihi Euange-*

lium præputii, id est, Gentium. Nihilominus etiam Petrus prædicauit Gentibus. Paulusque Iudæis. *Rom. 15.*

AD V. In resistendo laudanda est charitas Pauli, & humilitas Petri. Sic *August. Hier. Cypr. &c.*

AD VI. Instituerunt Petro non inuito; Miserunt eum, quod ad eorum consilium sponte iret: Sicut Magi ab Herode missi. *Matth. 2.* Phinees, *Ios. 22.* ad Ruben & Gad. Reprehenderunt eum, ex opinione falsa: Ideoque Deus, *Act. 10.* ostendit ei in Linteo, licitè prædicari Gentibus.

Q V Æ S T I O VII.

Qua recensentur Derogatiua, qua Prærogatiua Petri.

LVTHERS lib. de Pot. Papa. Maior Petro Iacobus est.

SVADET. 1. Quia Christo successit Ierosolymis. 2. Pater Episcoporum est, vt Ierosolyma mater Ecclesiarum. 3. Conc. Nicænum Solymæ tribuit Primatum. 4. Paulus anonomasticòs dicitur *Apostolus*, Non Petrus: ergo maior est.

AVTOR. AD I. Christus non habet successorem, sed Vicarium Generalem; quem decebat mutata Lege Sedē figere non in Solyma euertenda; sed in Roma confirmanda in orbis Urbem.

AD II. Solyma mater est omnium ob Mysteria, non ob Autoritatem & Potestatem.

AD III. Solymæo Episcopo datur inter quatuor Patriarchas primaria sessio; sed non Iurisdictio.

AD IV. Paulus sic appellatur, quia plura scripsit, pluribus prædicauit, doctior fuit.

II. MAGDEBURGENSES *Cent. 1. libr. 2. cap. 10.* Petri lapsus XV. congerunt; iis monente Sp. Sancto posteritatem, ne eum in

Principem eueherent. I. Mari se temerè credenti naufragatur fides.

A T, solum personalis fides.

II. *Matth. 16.* Noluit pati Christum.

A T, *Hieron.* licet erret in sensu; non tamen affectu.

III. *Matth. 17.* Bonum est nos hic esse: Philautia hæc.

A T, *Mar. 9.* Erant timore exterriti. S. Leo ait: Bonum, sed minus ordinatum petebat; nesciebatque melius.

IV. *Matth. 18.* Ambitiosè agitat quæstionem, *Quis maior?*

A T, *Matth. 17.* Petrus aberat ad mare missus.

V. *Matth. 18.* Remissionem voluit restringi ad septies.

A T, solum interrogauit.

VI. *Matth. 19.* Præmia tantum temporalia somniauit, *Eccen nos rel. &c. quid ergo erit nobis?*

A T, ait *Chrysostr.* nulla hic arrogantia.

VII. *Ioann. 13.* Rusticè negat sibi lauari pedes.

A T, *Chrysostr.* honoris & amoris causa.

VIII. *Matth. 26.* Mendacii redarguere voluit Dominum; se non negaturum.

A T, *Hieron.* Fides erat ardensque affectus.

IX. Vigilare iussus in horto dormiuit.

A T, *Erant enim oculi eorum grauati somno.*

X. Aurem abscidit, gladio vsus contra vetitum.

A T, nusquam id vetuit Christus.

XI. Negauit Christum.

A T, *Greg.* Hoc Primatum confirmat.

XII. Capto Domino fugit.

A T, id prædixerat Dominus de omnibus futurum.

XIII. Non credidit resurrexisse Dominum.

A T ideo, quia nondum sciebant Scripturas.

XIV. *Ioann. 21.* Curiosus de Ioanne inquisiuit.

A T, *Chrysostr.* ex amoris excessu in Ioannem, vt iuerecundior.

XV. Antiochiæ non ambulauit ad veritatem; qua causa ab Paulo reprehensus est.

A T, hanc Marcionis & Iuliani calumniam refutarunt olim *Cyrius*, *lib. 1. in Iul. Tertull. &c.*

III. PRÆROGATIVÆ XXVIII.

I. Nominis mutatio: *Ioan. 1.* 2. Loc

cus primus in catalogo Apostolorum: *Matth. 10.* 3. Ambulatio supra aquas.

Matth. 14. 4. Fidei de Christo reuelatio, *Matth. 11.* 5. *Matth. 16.* Promissio stabilis Ecclesiæ.

6. *Matth. 17.* Dedit didragma. 7. In vtraque pificatione.

Luc. 5. Ioan. 21. præcipuus Petrus. 8. *Luc. 22.* Ego pro te rogavi. &c.

9. *Luc. 24.* Dominus surrexit verè, & apparuit Simoni, 10. Primo, *Ioan. 13.* lauit pedes.

11. *Ioan. 21.* Soli prædixit mortem crucis. 12. *Act. 1.* Cogit Concilium

in Electionem Apostoli: 13. *Act. 1.* Primus Euangelium annunciat. 14.

Act. 3. Primus miraculum edit. 15.

Act. 5. Animæ fraudem vt supremus Iudex vindicat.

16. *Act. 9.* Transibat per omnes centurator exercitus. 17. *Act. 10.* Primus

Gentibus prædicat. 18. Pro vinctis communes preces fiunt. *Act. 12.* 19.

Act. 15. In Concilio primus sententiam edit. 20. *Gal. 1.* Paulus ascendit Ierosol.

vt videret Petrum.

21. Solum Petrum Christus baptizauit.

vit, & matrem: teste Euodio. &c. 22. Solum Christus ordinavit Episcopum, teste Turrecremata; reliquos Petrus, præter Paulum. 23. Primum hæresiarum prostravit Simonem: teste Egesippo. &c. 24. Romæ Sedem diuino iussu fixit, ac rexit. Ita Patres & historici. 25. Ante mortem: ei Christus apparuit: teste Egesippo.

26. Ex solâ Ecclesiæ factæ sunt Patriarchales, quas Petrus fundavit, vt Rom. Alexand. Antiochena. Accessit Ierosolymitanus & Constantinopolit: Patriarchatus. 27. Cathedra Petri festo honorata est. 28. In literis Formatis seu Communicatoriis post SS. Trinitatem nomen Petri poni consuevit. Quæ singula Primatum Petri attestantur.

IV. CALVINISTÆ, vt M. Antonius l. 4. c. 1. Petro tribuunt Primatum Ætatis, Vocacionis & Charitatis, cæterorum respectu Apostolorum.

SVADENT ab auctoritate Cassiani & Chrysostomi, Petrum fuisse seniore[m] Andrea fratre. 2. Sunt, qui asserunt plus dilectum esse Dominum à Petro, quam Ioanne.

AUTOR. Non in iis consistit Primatus Petri: Quia incerta sunt, variantque S. Patres, De ÆTATE: Seniore[m] putant Andream Epiphan. her. 51. Baron. tom. 1. an. 31. §. 23. &c. Et M. Antonius dubitans ait: *Quis diem natiuitatis horum fratrum notatum vidit? Quis interrogauit eorum parentes? Quid ergo in arena Petri primatum ædificas stulte architecte?* De VOCATIONE: Hæc triplex fuit: 1. Admissio quorundam, Ioan. 1. ad Christum, non vt apud eum manerent; sed viderent solum. 2. Propriè vocati sunt vt Discipuli permānenti, Matth. 4. 3. Propriè vocati sunt

vt Apostoli ex Discipulis electi, Luc. 6. Atque in hac Vocacione primo loco numeratur Petrus, Matth. 10. De CARITATE variant S. Patres. S. Tho. 1. q. 20. a. 4. ad 3. non audet definire. M. Antonius sic asserit: *Presumptuosum videtur hoc diiudicare: quia Prouerb. 16. Spirituum ponderator est Dominus, & non alius.*

V. CALVINISTÆ, vt M. Antonius ibidem. Negant Petrum habuisse Primatum Ecclesiasticæ Potestatis & Iurisdictionis.

SVADENT istis, vt Antonius. 1. Christus æquè omnibus Apostolis commendauit Ecclesiam. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos: Euntes docete omnes.* Ideo æquè omnes docuit, & Sp. Sancto impleuit. 2. Petrus nunquam exercuit Primatum: Quia Act. 2. cum aliis instituit Diaconos: Ab aliis, Act. 8. missus est: Item Paulus & Barnabas quæstionem de circumcisione detulerunt ad omnes, non ad solum Petrum. 3. Paulus in faciem restitit Petro, quia reprehensibilis erat.

AUTOR. Petrus accepit, habuit, exercuit Primatum Potestatis & Iurisdictionis Ecclesiæ præ cæteris Apostolis. 1. Quia illi dictum, *Pasce oues meas.* Liqueat supra quæst. 6. Hinc S. Patres eum mirificis ornant titulis: vt *Vicarium Christi* Ambros. in Luc. 24. &c. *Caput Ecclesiæ*, Hieronymus in Psal. 13. Chrys. &c. *Caput fidelium & Pastorem Gregis Dominici* Augustinus. &c. *Caput omnium Apostolorum* Optatus Mileu. Cyril. *Principem Apostolorum* Cyrill. Ierosol. Basil. *Pastorem Pastorum*, Eucherius, Bern. Alii *Coryphaum*, *Verticem*, *Apicem*, *Antesignanum Apostolorum*. &c. 2. Idem docent Prærogatiuæ Petri simul omnes sumtæ: è quibus Præcedentes Primatum, huius erant signa & dispositiones: Eum secutæ, erant effectus eiusdem. Vnde ex singulis separatim non rectè inferitur Primatus, sed ex omnibus iunctis. Di.

DICO AD I. Commendavit Ecclesiam omnibus Christus; sed non æquænam soli Petro dixit: *Pasce*, scilicet. Omnes primariè & eminenter cum iurisdictione, etiam maiores in doctrina, seu spiritu. Nam ab his non pendet per se iurisdictionis.

AD II. At multa solus ac primus per egit; cur illa præterit Calvinista? Nec sequitur, Electores hoc decreuerunt; ergo Imperator non habet Primatū. Ita, Apostoli Diaconos instituerunt: ergo Petrus non habuit Primatum? *Dem:* Missus Petrus est, non ex imperio cuiusquam; sed vel ex consensu, ut Pater misit Filiū, & hic Sp. Sanctum: Vel ex directioe & consilio; ut Consilarii subinde mittunt Regem. *Demum:* Sic multæ quæstiones deferuntur ad parlamētum; saluo Regis primatu.

AD III. Erravit Petrus, sed in Facto; quia simulabat Iudaismum cum scandalogentilium. At in Fide errare non potuit: Quia *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Nec ideo Primatum non habuit, licet reprehensus sit iustè à Paulo: Ut Dauid à Iob arguebatur, non ideo non erat Rex, 2. *R. g. 19.* Possunt enim superiores corrigi à subditis; sub debito modo. Ita S. Patres, & *Col. 4. vers. 17.* Nam apud *D. Tho. 2. 2. q. 33. a. 4.* correctio duplex est, Iustitiæ; quæ est Prælatorum; & Caritatis; quæ & inferiorum est, adeoque omnium.

II. DE PONTIFICE ROMANO. QVÆSTIO VIII.

An S. Petrus Roma vixerit usque ad mortem Episcopi?

LUTHERANI, ut Velenus, Illyricus, Magdeburgense, pernegant.

CALVINVS, ob Scriptorum consensum non pugnat, Mortuum Romæ Pet. um: ut Episcopum ibidem egisse differtur. Vide *Genealogia part. 2. q. 1.*

SVASIONES ipsorum infra promittimus cum alternis resolutionibus.

AVTOR. Fuisse Papam, huc requiritur.

1. Fuisse Episcopum Romæ;
2. Neque satis hoc, sed nec mutati Episcopatum ibi susceptum.
3. Fuisse Romæ. 4. Aut ibidem obiisse, non requiritur. Omnia tamen quatuor ista de S. Petro verè affirmati, certa docet series historiarum, ordine subiecto.

PERIODVS APO- STOLATVS S. PETRI.

Anno Christi nati 31. Tiberij 15. *Discipulatus Petri*, 1. Vocatus ad Apostolatū nominatur Cephas. *Ioan. 1.* id est Hieronymo, in Gal. 2. *Saxum* seu *Petra*: aut Ogerto Mileu. *l. 2. contra Parmeni. Caput.* Baptizatusque à Christo, ait Euodius apud Niceph. *l. 2. c. 3.* ceteros baptizat Apostolos.

Anno Christi nati 33. Tiberij 17. *Discipulatus Petri* 2. Petro ob Confessionem Primatum promittit Christus. Lique supra.

Anno Christi nati 34. Tiberij 18. *Petri Papatus Ierosolymis* 1. Petro Resurgenti apparet soli Christus: *Ambr. in Luc. 24.* Qui tradit ei, confirmatque Primatum. *Matth. 18.* Claudum *Act. 9.* sanat, sit